

kommen frem ved Finantslovens anden Behandling. Spørgsmaalet er jo ikke, om den er kommen frem lidt før eller senere, eller om der maaskee allerede ved Sagens første Behandling var givet Anledning til at overveie den, men Spørgsmaalet er et meget, meget vigtigere; thi først da kunde denne Bevilling være optagen paa selve Finantslovsforslaget, naar Regjeringen virkelig havde havt en vel overveiet Plan, saaledes, at der i Anmærningerne til Finantsloven nøie kunde gjøres Rede for, hvorledes Bevillingen onskedes benyttet — jeg seer her ganske bort fra Spørgsmaalet om, hvorvidt Sagen overhovedet kan føres igjennem ad administrativ Vej. I Anmærningerne til Finantsloven vilde den høitærede Minister, naar han fordrede en saadan Bevilling, ikke kunne slippe med at sige, at han vil have en Commission paa 5 Medlemmer, hvoraf det ene skal være Formand. Naar den høitærede Minister siger, at han først er bleven færdig med sin Overveielse mellem første og anden Behandling, da skal jeg med Hensyn til den første almindelige Tanke, som udgjorde Hovedindholdet af den høitærede Ministers Tale, bemærke, at jeg vil haabe, at han var færdig med den, inden han tog theologisk Examen; thi dette var ikke Andet end en Gjentagelse af de Trivialiteter, som i den ene Generation efter den anden forhandles af de Studenter, som have Interesse for Universitetet. Manglerne ved Universitetet og Følgerne af disse Mangler ere meget indlysende og føles af enhver Studerende, og altsaa kan det ikke være denne almindelige Betragtning, som den høitærede Minister er bleven færdig med mellem 1ste og 2den Behandling. Men er der Spørgsmaal om den egentlige Plan, da siger jeg, at den høitærede Minister ikke er færdig dermed den Dag idag, thi det Forsøg, som han gjorde paa at gjøre Rede for sine Hensigter, og det med den Prætension, at det skulde være en Plan, viser, at han ikke blot ikke er paa det Rene med selve Sagen, men at han ikke engang er paa det Rene med, hvad man forstaaer ved en Plan. Det kan heller ikke nytte at see bort fra, at naar vi tidligere have tiet til, at dette Spørgsmaal saaledes foreløbig gled bort fra os til en Bearbejdelse af en

tidligere Cultusminister, saa har dette uden Tvivl væsentlig berøvet paa, at man har tiltroet denne Evner og Interesse til virkelig at kunne magte et saa stort og alvorligt Spørgsmaal som dette. Det kunde Mourad, det indrømme baade Venner og Fjender; det kan den nuværende ærede Cultusminister ikke. Han puffes paa, at det er en ansvarlig Minister, der skal afgjøre saadanne Spørgsmaal; men, naar det skal være en ansvarlig Minister, maa han ogsaa tillade, at man prøver de Adkomster, han i saa Henseende har; og da vil jeg kun bringe i Erindring, at det egentlige Program, med hvilket han traadte frem paa Rigsdagen, var et modtaget, et arvet Program, og jeg vil ikke her gaae udenfor det, som der her er Spørgsmaal om, men jeg vil blot bede de ærede Medlemmer drages til Minde, hvorledes han med Hensyn til Kirkecommissionen var saa lidt færdig med sig selv, at det endog fremgik, at han kun lidet vidste Besked med den tidligere Kirkecommission, uagtet denne havde spillet en saa betydelig Rolle, at det var saa dannede Folk, som ikke havde fulgt den, og hvorledes han med Hensyn til det Lovforslag, som paa en forunderlig Maade var sammenknyttet med Kirkecommissionen udtalte sig paa den Maade, som vi Alle have været Vidner til; og som af Landstingets Ordfører træffende blev betegnet med et Ord, som jeg ikke skal gjentage, men kun henholde mig til. Det Samme gjælder ogsaa her. Dette Forslag kan ikke fremtræde med den Fordring, at det er Noget, som Cultusministeren har foresat sig at ville gennemføre; thi det er kommet leilighedsviis ind igjennem Finantsloven og ikke som Led i en Reform af Universitetets hele Examensvæsen, men for at opfylde saakaldte folkelige Ønsker, som ere rettede mod selve Universitetet. Jeg skal kun nævne et eneste Exempel, som er hentet her fra selve Landstinget, hvor der under Behandlingen af Børnepligtsloven blev yttret af et æret Medlem, at det var meget godt, om Præsterne kom til at deltaget i Exerceesskolen, jeg troer endog, at det blev sagt, at der kunde de lære Mere end ved Universitetet; de kunde der lære, hvorledes Menigmand tænker og udtrykker sig. Det er denne Opfattelse af Folkeligheden, som i sin Alminde-